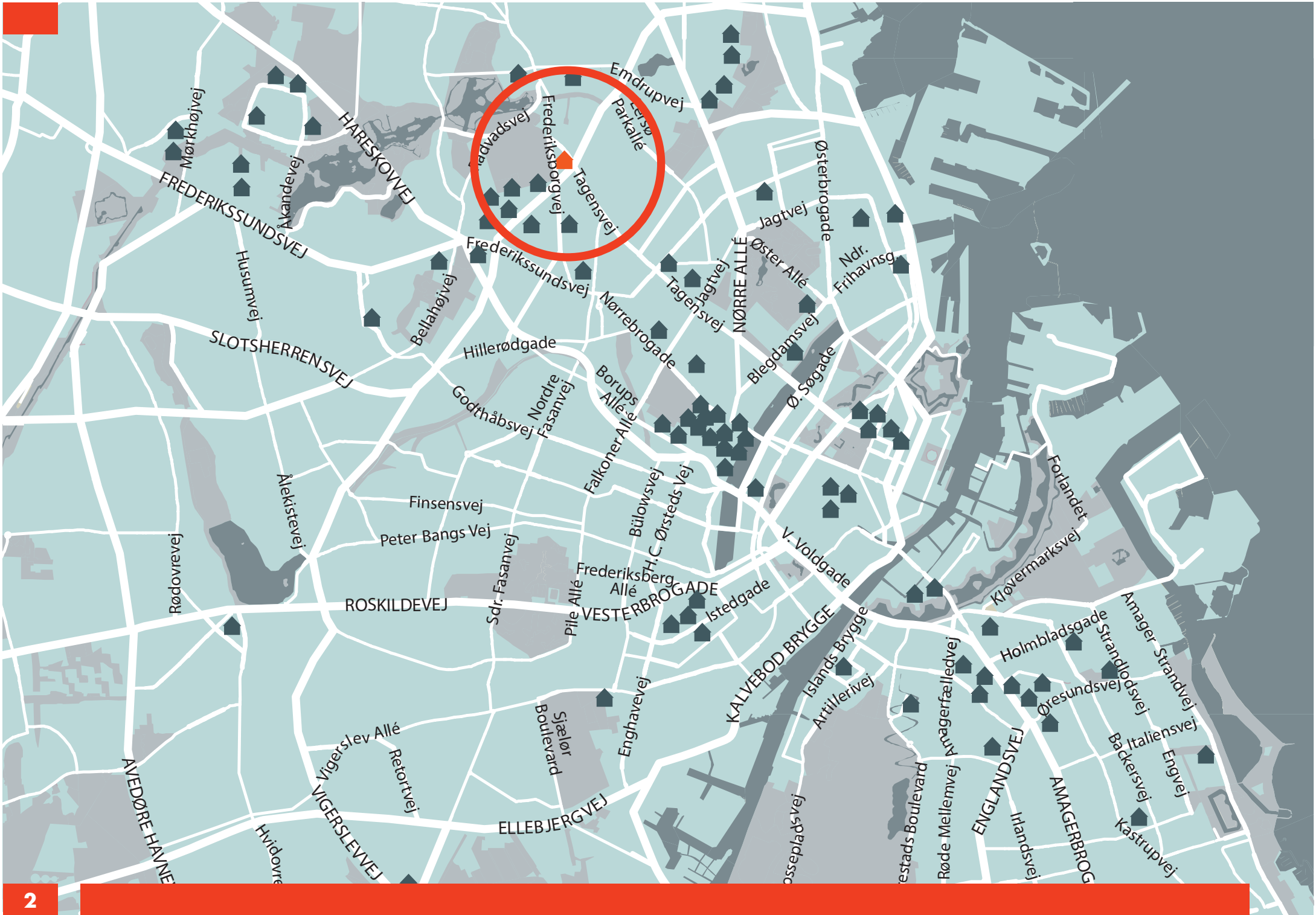

Et redskab til bevaring og udvikling af de landskabelige værdier

Bispeparken

Grøn Strukturplan

Indhold

- 4 Forord**
- 5 Hvad? Hvem? Hvorfor?**
- 9 Grønne rum**
- 13 Om C. Th. Sørensen**

- 17 Bispeparken Historisk beskrivelse**
- 19 Bispeparken Arkitektoniske sammenhænge**
- 25 Bispeparken Bærende grønne strukturer**
- 41 Bispeparken anbefalinger**

Forord

Siden starten i 1933 har fsb haft fokus på god arkitektur. Det gælder både for bygninger og udearealer. Smukke og brugbare grønne områder tæt på boligerne er kendetegnende for fsb. Udearealerne er kendt for deres høje kvalitet og for at være præget af nytænkning i den tid, de er skabt.

Som led i bevaringen og udviklingen af de grønne områder har organisationsbestyrelsen besluttet at få udarbejdet grønne strukturplaner for en række af fsb's afdelinger. Beslutningen om at få udarbejdet grønne strukturplaner kom i forlængelse af et Ph.d.-projekt, som fsb, i samarbejde med SBI, fik udarbejdet i perioden 2011-14.

Ph.d.-projektet undersøgte og kortlagde kvaliteter i landskabet i udvalgte boligafdelinger i fsb. Projektet undersøgte de faktorer, der påvirker udviklingen i udearealerne, undersøgte den aktuelle situation og kom med forslag til, hvordan udearealernes grønne kvaliteter kan sikres i fremtiden.

En af konklusionerne i projektet var, at fsb burde få udarbejdet grønne strukturplaner som et fælles styringsværktøj for alle, der udfører arbejder i arealerne uden for husene.

Den grønne strukturplan for Bispeparken er en af disse.

Hvad? Hvem? Hvorfor?

Hvad? Hvem? Hvorfor?

Hvad er en grøn strukturplan?

Den grønne strukturplan kortlægger de bærende grønne strukturer og fremhæver kvaliteterne i udearealerne. Den indeholder desuden en række anbefalinger til, hvad der kan gøres, så de grønne områder ved fsb's boliger også i fremtiden kan fremstå frodige, indbydende og af høj kvalitet.

Den grønne strukturplan beskriver afdelingens udearealer og giver et overblik over de træer, buske og andet, der opdeler de store rum mellem husene i flere rum, f.eks. nærearealer ved indgange, områder til leg, beskyttede siddepladser med videre. Den beskriver det, som er grundlaget for oplevelser, og som giver beboerne mulighed for at bruge arealerne uden for husene.

Den grønne strukturplan peger på de faktorer, der gør, at udearealerne opleves som et sted, hvor man føler sig hjemme, hvor man føler sig budt velkommen, hvor der er plads til, at børnene kan mødes og lege, hvor man kan hilse på naboen og eventuelt drikke en kop kaffe på en bænk i solen.

Den grønne strukturplan er tænkt som et redskab. Et redskab, der skal bruges til at værne om de kvaliteter, der er i udearealerne, både de oprindelige og de, som er kommet til senere.

Den grønne strukturplan skal sikre, at udearealerne ved fsb's boliger altid er af høj kvalitet til glæde for nuværende og kommende beboere.

Hvem kan bruge den grønne strukturplan?

Den grønne strukturplan er udarbejdet som et redskab til afdelingsbestyrelsen, beboere, medarbejdere, andre beslutningstagere og eksterne rådgivere.

Når der skal findes plads til nye funktioner, som f.eks. nye genbrugshuse, flere cykelstativer, nye legepladser eller lignende, kan afdelingsbestyrelsen finde støtte i den grønne strukturplan.

Den grønne strukturplan giver et overblik over de bærende grønne strukturer, som det er vigtigt at være opmærksom på.

Den grønne strukturplan henvender sig også til afdelingens ansatte og andre, der arbejder med driften af afdelingen. Sammen med driftsplaner og eventuelle plejeplaner, skal planen sikre, at der plejes på den rigtige måde og i den aftalte retning, så der opnås størst holdbarhed, og så kvaliteterne bevares.

I forbindelse med større renoveringer og helhedsplaner er den et vigtigt overordnet redskab for administrationens projektledere og de tilknyttede eksterne rådgivere.

Den grønne strukturplan skal sikre, at alle arbejder i samme retning, så de gode kvaliteter bevares og nye tilføjes.

Hvad? Hvem? Hvorfor?

Hvorfor er udearealerne så vigtige?

Forskning viser, at mennesker, som har adgang til grønne områder nær deres bolig, får styrket den generelle sundhed.

De grønne områder er en væsentlig del af bebyggelsen. Smukke, velplejede og indbydende grønne områder inviterer til brug. Der kommer liv i bebyggelsen.

I udearealerne er der mulighed for et uformelt møde med naboen, genboen eller underboen. Det giver stor tryghed at kende andre, som bor i afdelingen.

Indbydende grønne områder og smukke indgangsarealer gør boligerne nemmere at leje ud. Det grønne område er det første beboerne, deres gæster og måske kommende beboere ser, og alle skulle gerne tænke: 'Her har jeg lyst til at bo'.

Ved opførelsen af mange af fsb's boligbebyggelser valgte man nogle af datidens førende arkitekter og landskabsarkitekter til at løse opgaven. fsb's grundlægger, Rasmus Nielsen, havde fokus på kvalitet og god arkitektur til alle. Han havde også stort fokus på udearealerne og beboernes behov og specielt børnenes mulighed for at kunne bruge arealerne.

Mange af de kvaliteter, der blev indbygget i udearealerne dengang, findes stadig. Traditionen med fokus på gode udearealer for beboerne er fortsat frem til i dag.

Grønne rum

Grønne rum

Dette afsnit indeholder en forklaring på ord og begreber, der bruges i den grønne strukturplan.

Vægge, gulv, loft

Udearealet kan ligesom en bolig indrettes med forskellige rum. Vægge, gulv og loft i udearealerne er i stor udstrækning skabt med planter. Der er rum til både praktiske funktioner og rum til aktiviteter og oplevelser.

Offentlige og private rum

Gader, stræder og pladser med ingen eller kun lidt beplantning opfattes typisk som offentlige rum, mens områder med flere planter og havepræg, med nicher, solkroge eller skyggefulde steder og områder, hvor kaffen kan nydes, opfattes som private rum.

Oplevelse

Med planter kan man øge mængden af oplevelser i udearealerne. Det kan ske både i form af blomstring, dufte og farver og i form af planternes frugter og bær. Det er en oplevelse at følge årets gang og se planternes vækst. Derudover skaber beplantninger rum og retning. Planternes retning er med til at vise vej og styre blikket, så der er oplevelser til alle sider.

Størrelsesforhold

Træer og større beplantninger kan formidle overgangen mellem de store bygninger og de grønne rum i udearealerne. Det betyder, at de grønne rum føles rare at være i. Træer og buske slører synet af bygningerne. Træernes kroner danner loft og skaber hermed et rum, som er rart at opholde sig i - et rum af menneskelig størrelse.

Natur og sundhed

Forskning viser, at grønne områder har stor betydning for vores humør og sundhed. Forskning viser også, at der er sammenhæng mellem stress og afstanden til nærmeste grønne område. Jo tættere på et grønt område folk bor, jo mindre stressede er de.

Biodiversitet

Beplantninger er levesteder for insekter, fugle og dyr. Med grønne udearealer er vi med til at værne om og øge biodiversiteten i byen. Med mere natur i byen øges mængden af levesteder og dermed oplevelser.

Mikroklima

Klimaet omkring store boligblokke kan ofte være plaget af vind. Når det blæser, føles temperaturen væsentlig lavere end den reelle lufttemperatur. Beplantninger giver læ og et bedre mikroklima. Det føles varmere, og der bliver flere dage, hvor det er rart at opholde sig ude.

Miljø

Træer og beplantning er med til at forbedre byens klima. Planternes blade opfanger støvpartikler, optager CO₂ og er med til at dæmpe lyde. Beplantning og træer er desuden med til at dæmpe opvarmningen af byen og dermed sænke risikoen for skybrud.

Om C. Th. Sørensen

Om C. Th. Sørensen

Carl Theodor Sørensen

- Født 1893, død 1979
- Udlært gartner i 1916
- Havearkitekt i 1920
- Selvstændig havearkitekt
- Professor på Kunstakademiet i København
- Forfatter til flere bøger
- Husarkitekt hos fsb fra 1933 til starten af 1960'erne

C. Th. Sørensen er en af Danmarks bedste og mest kendte landskabsarkitekter. Han var banebrydende på sit felt.

Han var desuden husarkitekt hos fsb fra 1933 til starten af 1960'erne. Han tegnede i den periode langt de fleste af de grønne områder ved fsb's boliger.

C. Th. Sørensen havde et stærkt socialt engagement. Han arbejdede for, at de mennesker, som ikke havde hus med have, også skulle have mulighed for at opholde sig i det grønne.

Han skabte grønne områder, der var holdbare, smukke at se på, og som kunne bruges.

Om C. Th. Sørensen

C. Th. Sørensen og børnene

Børnenes trivsel betød særlig meget for C. Th. Sørensen og han prioriterede altid børnenes leg højt.

Han brugte ofte elementer fra den danske natur, f.eks. stranden, engen og lunden. Det var her, man legede bedst. Stranden blev til store sandlegepladser, hvor mange børn kunne lege sammen. Han foreslog også, at der blev lavet 'soppedamme', dvs. lavvandede bassiner, hvor børnene kunne lege med vand.

Boldbaner blev udformet med en kant, så de kunne oversvømmes om vinteren og omdannes til skøjtebane.

C. Th. Sørensen opfandt skrammellegepladsen, et sted hvor børnene selv kunne bygge deres legehuse, klatrestativer eller hvad de nu måtte ønske sig. For C. Th. Sørensen lå glæden og legen i at skabe.

C. Th. Sørensen og træerne

For C. Th. Sørensen var træerne mere end blot byggeklodser i et landskabsrum. De var levende skabninger med stor betydning for naturoplevelsen i byen.

'En by uden træer er ubeboelig'. Det skrev C. Th. Sørensen i 1958. Og han fortsatte: 'Det er så besværligt at rive løv sammen, hedder det, ja måske men livet er nu engang et kredsløb og den der ikke vil acceptere det, må indrette sig i en steril verden'.

Træernes positive indflydelse på menneskers sundhed og på klimaet i byerne er i dag videnskabeligt bevist.

C. Th. Sørensen og kunsten

C. Th. Sørensen arbejdede for at skabe grønne områder, der både var smukke at se på og rare at opholde sig i. Han var overbevist om, at den æstetiske udformning af udearealerne havde stor betydning for de mennesker, der skulle bruge dem.

Han brugte enkle og let opfattede former, men også former der var robuste, og som kunne danne ramme om mange forskellige gøremål og aktiviteter.

C. Th. Sørensen brugte hække og hegn, græsplæner og træer, som arkitekten bruger vægge, gulv og tag - og som maleren bruger farver og former i sine malerier.

Bispeparken
Historisk beskrivelse

Historisk beskrivelse

Bispeparken hører til blandt de bedste boligbebyggelser i Danmark bygget i 40'erne og 50'erne. Der er ca. 800 lejligheder, og Bispeparken var, da den blev bygget, det største samlede boligbyggeri i Skandinavien.

Den blev bygget i en tid med stor boligmangel. Folk stod i kø på Rådhuspladsen for at blive skrevet op til en bolig, og alle lejligheder blev lejet ud på bare to dage.

Bispeparken er tegnet af datidens bedste arkitekter. Den blev opført som en udløber af boligstøtteleven, en lov der skulle sikre gode og sunde lejligheder til familier med små indkomster og mange børn. Lejlighederne var moderne med varmt vand og bad. Der var store grønne udearealer med plads til hverdagens funktioner som børnenes leg, tøjtværing, tæppebank-

ning osv. Det var gode og attraktive lejligheder. Bispeparken er stadig et attraktivt sted at bo.

Bispebjerg ligger på et af de højeste punkter i København med Grundtvigskirken som nabo, genbo til Bispebjerg Kirkegård og en smuk udsigt over København. Det er et unikt sted.

Bispebjerg hed oprindeligt Bissebjerg, det betyder: bakken hvor køerne 'bisser' dvs. græsser. Det var langt uden for København. Bispebjerg Mølle var områdets vartegn. Den lå der, hvor Uglen står i dag. Bispebjerg blev en del af Københavns Kommune i 1901, og Bispebjerg Kirkegård blev indviet i 1903. Området omkring Bispebjerg Kirke blev udbygget i første halvdel af 19-hundredetallet.

Afd. 1-22 Bispeparken

- **Byggeår** 1940-41
- **Landskabsarkitekt** C. Th. Sørensen
- **Arkitekt**
 - Kaare Klint Blok (1A og B)
 - Magnus Stephensen og Knud Thorball (Blok 2)
 - Kooperative Arkitekter v. Edvard Heiberg, Harald Petersen og Ole Buhl (Blok 3, 5 og børnehuset)
 - Frederik Wagner (Blok 4)
 - Knud Hansen (Blok 6)
 - Vagn Kaastrup (Blok 7 og 8)

fsb Bispeparken 1950.

Bispeparken
Arkitektoniske sammenhænge

Arkitektoniske sammenhænge

En byplan styret af Grundtvigskirken

Hele området omkring Grundtvigskirken og Bispebjerg Kirkegård er anlagt ud fra en overordnet byplan. En plan der gjorde op med brokvarterernes tætte og kompakte struktur. En byplan der var præget af funktionalismens ønske om lys og luft til menneskene i byen. Og en byplan der var styret af Grundtvigskirken.

Kirken ligger på det højeste punkt, og alt byggeri er underordnet kirken. Kirken kan ses fra alle verdenshjørner. Det åbne grønne område ned gennem Bispeparken er således et udsigtsareal op mod kirken. Sigtelinjen går helt fra Tagensbo Skole til Grundtvigskirken. Det åbne areal ned gennem Kantorparken, Poppelalleen på Bispebjerg Kirkegård og det grønne areal mod Bispebjerg Hospital er også udsigtsarealer til kirken.

De lave huse ligger tættest på Grundtvigskirken og de høje huse ligger længere væk og lavere i terrænet. Terrænforskellene udlignes og kirken virker endnu større.

En plan - flere arkitekter

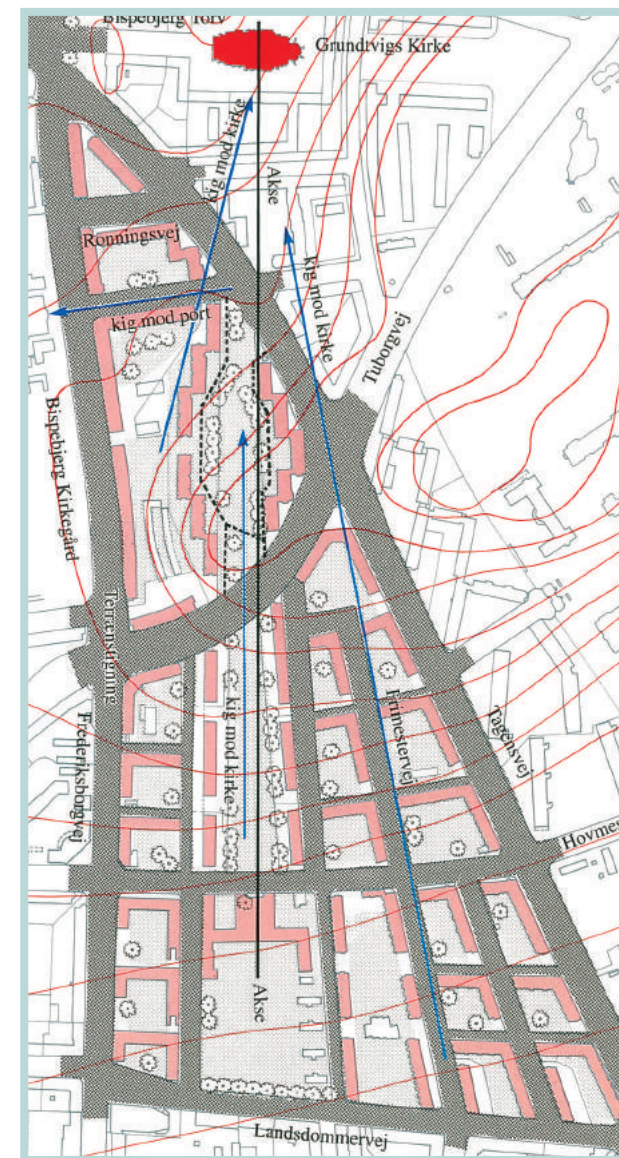
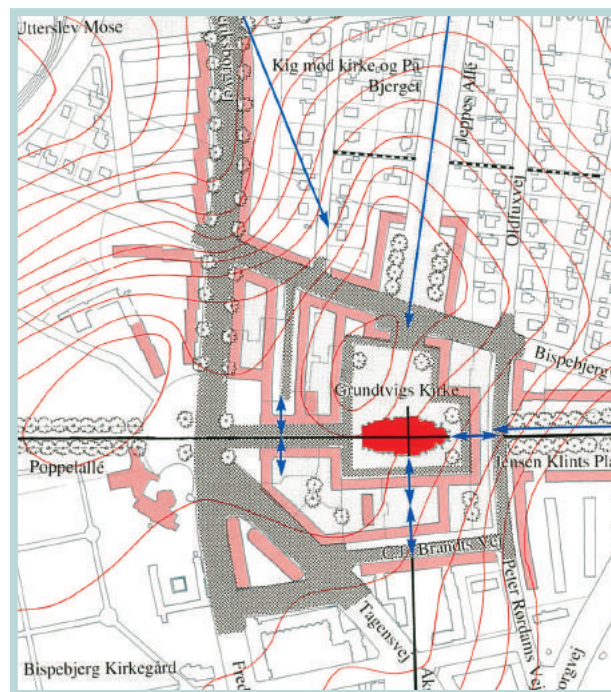
Bispeparken er tegnet af flere arkitekter. Rammerne var en samlet bebyggelsesplan og et krav om ensartet materialevalg - nemlig gule blødstrøgne mursten og røde tegltage. De enkelte blokke varierer i arkitektur, hvilket ses specielt på altanerne, men bebyggelsen fremstår som en samlet helhed på grund af de overordnede fællestræk.

Bebyggelsesplanen er tilpasset grundens skæve vink-

ler og er derved blevet en kombination af rand- og vinkelbebyggelse, lange fritliggende blokke og forskudte stokke. For at få hold på de mange skæve vinkler valgte arkitekterne, at husene fortrinsvis skulle ligge nord-syd parallelt med siderne i udsigtsarealet.

Boligerne er orienteret så opholdsstuerne vender syd og vest, dvs. mod sol og udsigt, og køkkener og værelser vender mod nord og øst.

Landskabsplanen er tegnet af landskabsarkitekt C. Th. Sørensen som en samlet plan for hele området.

Landskabsplanen

I 1930'erne og 40'erne blev flere boligområder bygget som parkbebyggelser. Parkbebyggelsen blev planlagt ud fra ønsket om at skabe boligområder med lys og luft og mulighed for beboernes rekreative udfoldelser i grønne fællesarealer. Det var et opgør med den tætte bys karrebebyggelser. Karreen blev brudt op, og bygningerne blev placeret i parken. Det var ideen om 'huse i landskabet' fremfor blot 'grønne anlæg til huse'.

Bispeparken er anlagt som en parkbebyggelse. Mod øst åbner bebyggelsen sig op med den store grønne kile og bygninger, der ligger trukket tilbage fra gadelinjen. Bygningerne ligger forskudt for hinanden i et dynamisk forløb omkring kilen. I forskydningerne mod gaden er der beplantning. Mod vest langs Frederiksborgvej og ved sydblokken langs Tuborgvej fremstår bebyggelsen fortsat meget bymæssig. Bygningerne følger gaden, og det er kun de manglende hoveddøre mod gaden og de få træer, som markerer indgangene til gården, der fortæller, at her ligger en parkbebyggelse.

De bymæssige træk langs Frederiksborgvej modsvarer dog af det store grønne areal bag kirkegårdsmuren på den anden side af gaden. Kirkegården ligger som en kæmpe stor park med store, gamle træer, der strækker deres grene ud over fortovet. Fra lejlighederne og altanerne i Bispeparken har man den smukkeste udsigt over kirkegården.

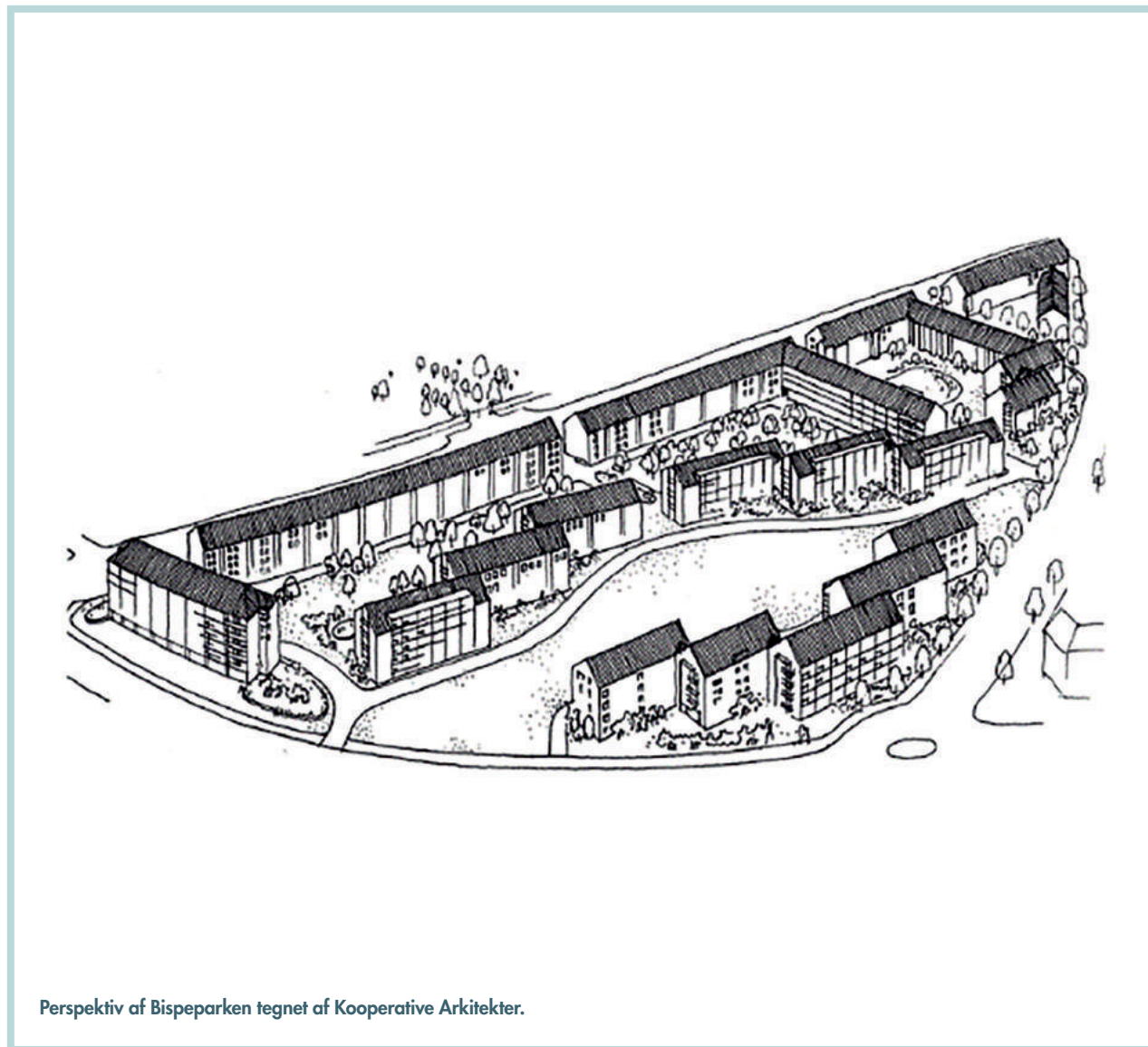
Arkitektoniske sammenhænge

Landskabsplanen er tegnet af landskabsarkitekt C. Th. Sørensen. Han brugte ofte elementer fra det danske naturlandskab. Ideen var at skabe et udeareal, som varierede mellem skov, åbent land, lysninger og små hemmelige stier. Skoven blev anlagt inde i bebyggelsen med porte og åbninger ud mod byen og ud mod det åbne land - kilen. Træerne skulle matche bygningerne i størrelse, danne rum i bebyggelsen og derved skabe menneskevenlige og oplevelsesrige udearealer. I den oprindelige landskabsplan for Bispeparken fandt man skoven, lysningerne i skoven og det åbne land.

Udearealerne ved Rønningsvej og Jacob Lindbergs Vej skilte sig ud. Landskabsplanen var styret af arkitekturen, sporvejssløjfen og kravet om udsigt til Grundtvigskirken. Udearealerne ligger derfor lidt adskilte fra de øvrige udearealer. Porte og åbninger fører dog fra den store gård videre til de nordligt liggende gårde og kæder dermed bebyggelsen sammen.

C. Th. Sørensen plantede ofte mange små træer i store tætte skovlignende beplantninger, som skulle plejes frem til det færdige resultat og udtryk. Det gjorde han også i Bispeparken. I dag er der et mindre område med skov tilbage i den nordlige del af den store gård. De øvrige træbeplantninger er udtyndet og plejet frem til lunde, trægrupper og enkeltstående træer.

Landskabsplanen har en mere åben karakter i dag, men de store træer er fortsat vigtige for at binde udearealet sammen og skabe rum om oplevelsesrige udearealer.

Perspektiv af Bispeparken tegnet af Kooperative Arkitekter.

Arkitektoniske sammenhænge

Velstand og biler

Mange nye behov har i årenes løb påvirket udearealerne. I den oprindelige landskabsplan var der ikke anlagt parkeringspladser, men sidst i 1950'erne steg velstanden i samfundet generelt, og bilsalget i Danmark eksploderede. Det satte også sit præg på Bispeparken.

Garagerne i Bispeparken blev bygget i 1956. I 1961 blev der anlagt parkeringspladser langs boligvejen, Bispeparken. To år senere var det endda på tale at etablere parkering på udsigtsarealet og skråparkering langs Jacob Lindbergs Vej. Disse projekter blev dog aldrig til noget.

Med årene er andre fælles faciliteter, såsom børnehushus, beboerhus, vaskeri og sidst genbrugshusene, kommet til. Intet kan undværes. Kilen er 'fredet', og derfor er de mange nye faciliteter placeret inde i bebyggelsen. En del af de gamle træbeplantninger er derved blevet til smalle rammer om de forskellige aktiviteter, som f.eks. langs blok 8 mellem parkeringspladserne, genbrugshuset og den nye store lege- og opholdsplads.

Landskabsplanen i dag - Uderum med hver deres identitet

Bispeparken er en samlet bebyggelse med et meget grønt præg. Udearealerne opleves som en række af landskabsrum med forskellige naturoplevelser.

Opdelt efter landskabeligt udtryk kan de benævnes: lysningen, engen, skoven, pladsen, lunden og kilen - helt i tråd med C. Th. Sørensens brug af elementer fra den danske natur i sine landskabsplaner.

Garagerne i Bispeparken blev bygget i 1956.

Udearealerne opleves som en række landskabsrum.

Arkitektoniske sammenhænge

Lysningen

Arealet mellem blok 1A og 1B også kaldet 'trekanten'. Et område præget af store smukke kirsebærtræer.

Engen

Arealet syd for blok 2. Her blev der for få år siden anlagt et regnbed - et område til nedsivning af regnvand.

Skoven

Området mellem blok 7 og vaskeriet. Det er den tætte skov - et massiv af planter i kontrast til de åbne områder.

Pladsen

Det centrale område. Det er legeplads og plads til ophold. Stedet hvor alle kan samles til hverdag og fest.

Lunden

Området langs garagerne. Det er græsskråningen med de smukke, gamle birketræer.

Kilen

Det åbne land er det grønne område mellem blok 3, 4 og 5 - udsigtsarealet op mod Grundtvigskirken.

Bispeparken
Bærende grønne strukturer

Bærende grønne strukturer Træer/Markante beplantninger/Åbne flader/Regnvandsanlæg

Bispeparkens bærende grønne strukturer er opdelt i fire hovedgrupper

- Træer
- Markante beplantninger
- Åbne flader
- Regnvandsanlæg

- Træer
- Markante beplantninger
- Åbne flader
- Regnvandsanlæg

Bærende grønne strukturer Træer

Træer

Bispeparkens mange træer er det element, der samler udearealerne på tværs af de forskellige rum og funktioner i bebyggelsen.

De vigtigste grønne strukturer i Bispeparken er dannet af træer. Der er mange træer, mange forskellige træarter og træer anvendt på forskellig vis. Der er enkeltstående træer, træer i grupper, træer ved gavle og træer, der danner ramme om aktiviteter. Der er små træer og store træer, træer der blomstrer, træer

som er stedsegrønne og træer med høstfarver.

Træerne skaber rammerne, de samler og danner loft i udearealet. Træerne danner overgang mellem de store bygninger og aktiviteterne i udearealet. Bygningernes højde og deres indbyrdes afstand kræver store træer for at skabe rum, der er rare at opholde sig i - rum af menneskelig størrelse. Træerne trænger bygningerne i baggrunden og flytter fokus til udearealerne. Man befinder sig i parken.

Det er de store træer, som samler de mange funktio-

ner, som med årene er kommet til, herunder vaske-riet, beboerhuset, børnehuset, garagerne, genbrugs-husene og parkeringspladserne. Det er træerne, der skaber helheden og roen i området. Uden træerne ville området virke rodet.

Træer er lang tid om at vokse op. Det er derfor særlig vigtigt at værne om træerne.

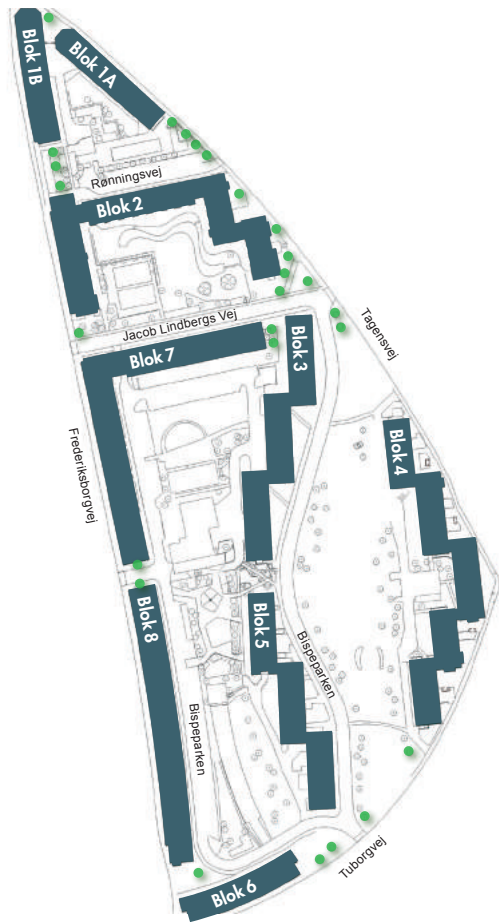
Der er forskellige grønne strukturer dannet af træer i Bispeparken. Nogle af træerne indgår i flere grønne strukturer.

Træerne samler de mange rum i Bispeparkens udearealer.

Grønne strukturer dannet af træer

- Træer ved indgange til bebyggelsen
- Træer langs boligveje
- Skoven
- Træer der danner ramme
- Trægrupper, træer i lunde og enkeltstående træer
- Trægrupper langs kilen
- Træer ved gavle

Træer ved indgange til bebyggelsen

Træer ved indgange til bebyggelsen

Træerne ved indgangene til bebyggelsen byder velkommen. Man fornemmer, at Bispeparken er et grønt og venligt sted.

Ankommer man til Bispeparken ad Frederiksborgvej, er det de smukke træer på Bispebjerg Kirkegård, der først springer i øjnene. Bispeparkens bygninger ligger helt ud til fortovet, og bebyggelsen virker meget bymæssig. Når man kommer nærmere, opdager man det grønne mellem bygningerne ved indkørslen til

Træerne ved Bispeparkens indgange inviterer indenfor.

Bispeparken 16 ved Jacob Lindbergs Vej og ved indgangen til Rønningsvej. Træerne markerer indgangene til bebyggelsen, og man aner, at Bispeparken er en parkbebyggelse. Træerne ved indgangene byder velkommen og inviterer indenfor.

Mod øst, hvor bebyggelsen åbner op mod omgivelserne og bygningerne er trukket tilbage fra vejlinjen, er træerne mere synlige i gadebilledet.

Det er vigtigt at sikre, at der også fremover er træer ved indgangene. Det er ansigtet udadtil. Det er det første, der møder både beboere og besøgende.

Bærende grønne strukturer Træer

Træer langs boligveje

Træerne langs de interne boligveje betyder, at bygninger, veje og parkeringspladser ikke virker dominerende i udearealerne.

På trods af at adgangsveje og parkeringspladser ligger inde i bebyggelsen og derved optager en del plads opleves Bispeparken grøn og venlig.

Træerne langs de interne boligveje: Bispeparken, Jacob Lindbergs Vej og Rønningsvej giver vejene et grønt præg, hvilket betyder, at bygninger, veje og parkeringspladser ikke virker dominerende i udearealer-

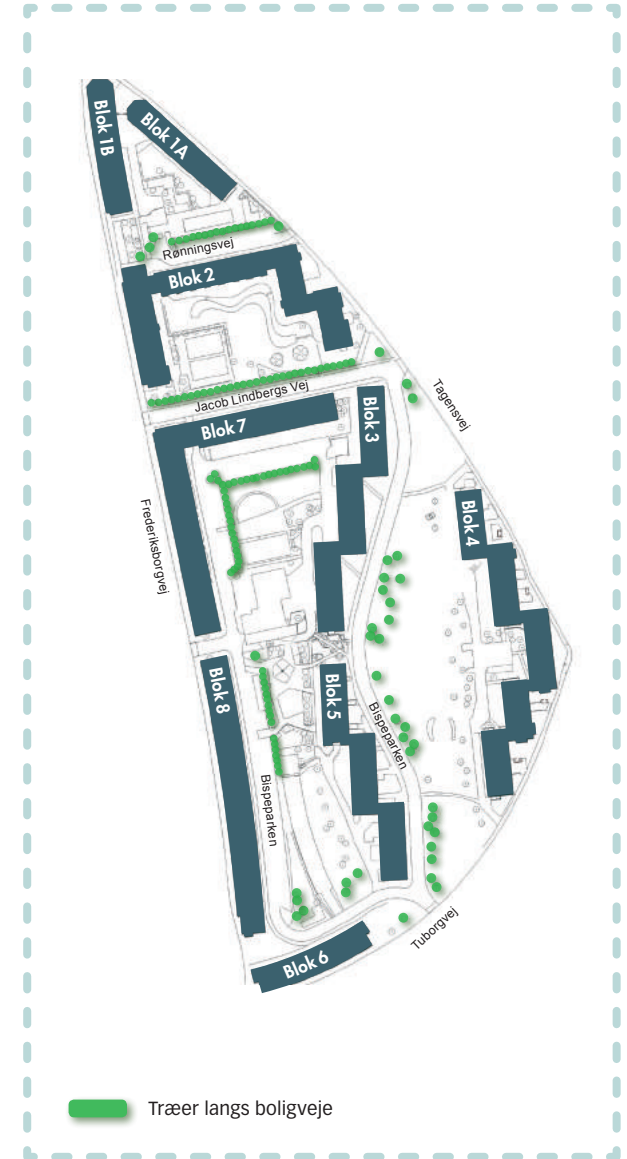
ne. Træerne skaber et grønt rum, som gør vejene til en del af parken.

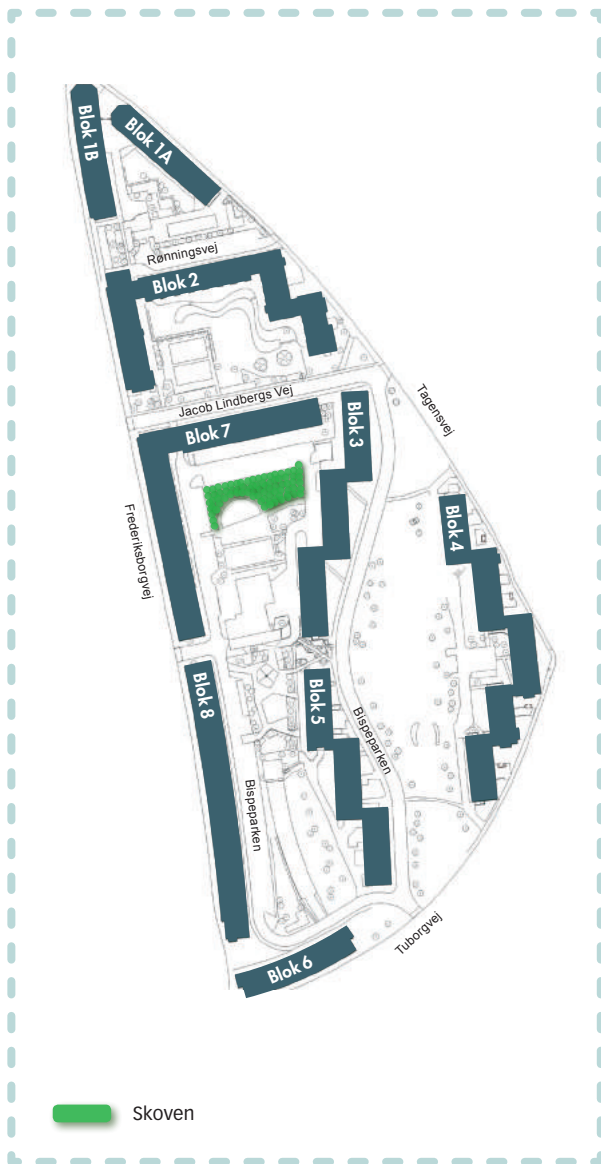
På strækningen ud for Bispeparken 5-11 kan der på grund af garagerne ikke plantes træer. Det er derfor vigtigt at plante så tæt på som muligt og være opmærksom på, at der fortsat står træer i nærheden, som kan kompensere for de manglende træer langs vejen.

De store grupper af tjørn langs Bispeparken 23-40 og udsigtskilen understreger og markerer det buede vejforløb, samtidig med at træerne nedtoner indtrykket af vejen og de parkerede biler langs vejen.

Træerne langs boligvejene gør, at Bispeparken fremstår grøn.

Skoven

Skoven er den tætte beplantning af træer og buske, som ligger nord for vaskeriet. Det er en robust beplantning, som børnene gerne må lege i.

I området mellem vaskeriet og blok 7 er der en beplantning af birk og tjørn samt forskellige større og mindre buske. Det er en tæt plantning, der minder om skov, og det er den sidste rest af C. Th. Sørensen oprindelige 'skovagtige' beplantning. Skoven er med til at skabe variation i Bispeparken. Det er en robust beplantning, som børnene gerne må bevæge sig rundt i og lege i.

Pladsen foran vaskeriet med borde og bænke og det store klatrerredskab ligger som en lysning i skoven. Kontrasten mellem lyset midt på pladsen og de skyggefulde steder under træerne er stor og sollyset, der brydes i træernes løv skaber forskellige lys- og skyggeeffekter afhængig af årstid, lysintensitet og tid på dagen.

Bærende grønne strukturer Træer

Træer der danner ramme

Træerne er en vigtig del af de grønne rammer i Bispeparkens udearealer.

Træer har en stor grøn masse i forhold til, hvor meget plads de optager. Derfor bliver træerne et vigtigt element i en bebyggelse som Bispeparken, hvor der nogle steder er 'kamp' om pladsen. Mængden af grønt øges, uden at pladsen til udfoldelse formindskes.

De grønne rammer omkring lege- og opholdspladser, stier og vejrum er flere steder små beplantninger bestående af træer med en underplantning af buske. Buske som nogle steder er fritvoksende, andre steder er bunddækkende eller klippet som hæk. Træer-

nes kroner danner loft i rummene.

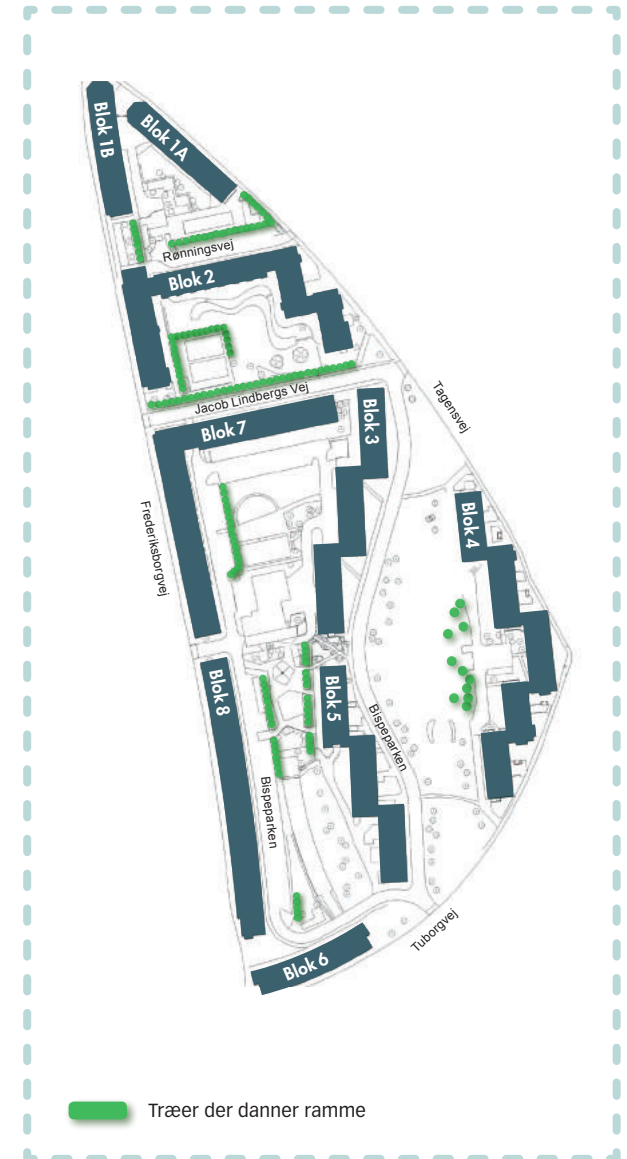
Træer og buske danner tilsammen de grønne rammer. De opdeler de store rum i mindre rum. Mindre rum føles mere private og rare at opholde sig i. Træer og buske danner endvidere vægge, som man kan sætte sig op ad.

Langs Rønningsvej og Jacob Lindbergs Vej danner træer og buske ramme om opholds- og legearealerne og grænse mellem gårdrum og vej.

Ved Jacob Lindbergs Vej 1-3 er det de smukke bærmispler, der sammen med de store paradisæbler danner ramme om legepladsen. En flot ramme med et væld af hvide blomster om foråret og bær og frug-

Træer og buske opdeler de store rum i mindre rum.

Bærende grønne strukturer Træer

ter langt hen på vinteren.

Langs pladse - det centrale område midt i Bispeparken - er det de gamle stedsegrønne fyrretræer mod vest og de blomstrende tjørntræer mod øst, som danner rammen. Ud over at danne ramme om legepladsen skærmer træerne også for indblik mellem blokkene her på det smalleste sted i gården.

Tjørnegrupperne i kilen ved blok 4 danner afgrænsning og ramme om pladsen ud for den midterste del af bygningen. Bepantningen er vigtig for afgrænsning af rummet. Ikke mindst hvis pladsen skal renoveres og opholds- og legearealet udvides, som det er på tale.

Bispeparkens træer er en vigtig del af den grønne ramme.

Bærende grønne strukturer Træer

Fritvoksende træer, trægrupper og lundbeplantninger

Træerne danner loft i rummet og skaber rum, der er rare at opholde sig i. Træer indrammer landskabsbillederne og giver perspektiv.

De fritvoksende træer, trægrupperne og lundbeplantningerne findes flere forskellige steder i Bispeparken.

Træerne er vigtige, idet de er med til at skabe balance mellem bygninger og landskab. Træernes kroner danner loft i udearealet og skaber rum, der er rare at

opholde sig i. Man kan opholde sig under træernes løvtag uden at føle sig jagttaget fra altaner og vinduer.

Træerne trænger bygningerne i baggrunden. Træerne slører synet af bygningerne og flytter fokus til det, der foregår i udearealet. Det føles behageligt og rart, når man færdes i udearealerne.

Træerne skaber perspektiv og indrammer de billeder, man ser, når man færdes i gården. Lyset bliver brudt i træernes løv. De forskellige lys- og skyggevirkninger forstærker oplevelserne i rummet under træerne.

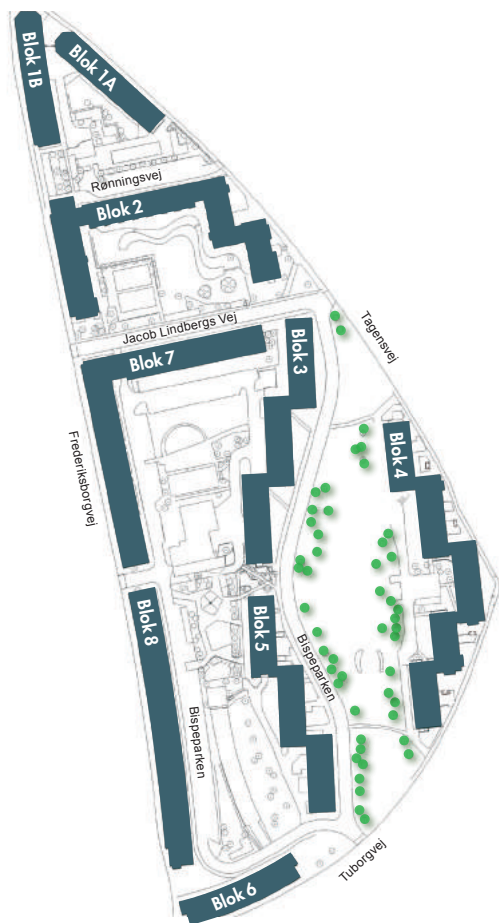

Træerne trænger bygningerne i baggrunden.

Træerne skaber perspektiv.

Trægrupper langs kilen

Trægrupper langs kilen

Grupper af tjørn og enkelte større træer danner en grøn ramme om udsigtskilen op mod Grundtvigskirken.

Træerne danner en grøn ramme om udsigtskilen og trænger bygningerne i baggrunden. Træerne skaber illusionen om natur. Når man befinder sig på græsarealerne i kilen, er man på engen ikke i byen. Træerne indrammer billedet af kirken på toppen af den grønne bakke.

Om foråret blomstrer de forskellige arter af tjørn med et bølgende hav af hvide blomster, og om efteråret ser man kirken i en rammen af røde, gule og brune efterårsfarver.

Kilen tilhører Bispeparken, men en deklaration, som er tinglyst på arealet skal sikre, at udsigten til Grundtvigskirken opretholdes. Det er Københavns Kommune, der står for driften af arealet - både den løbende pleje og udskiftning af træerne.

Udsigtskilen indrammet af træer skaber illusionen om natur.

Bærende grønne strukturer Træer

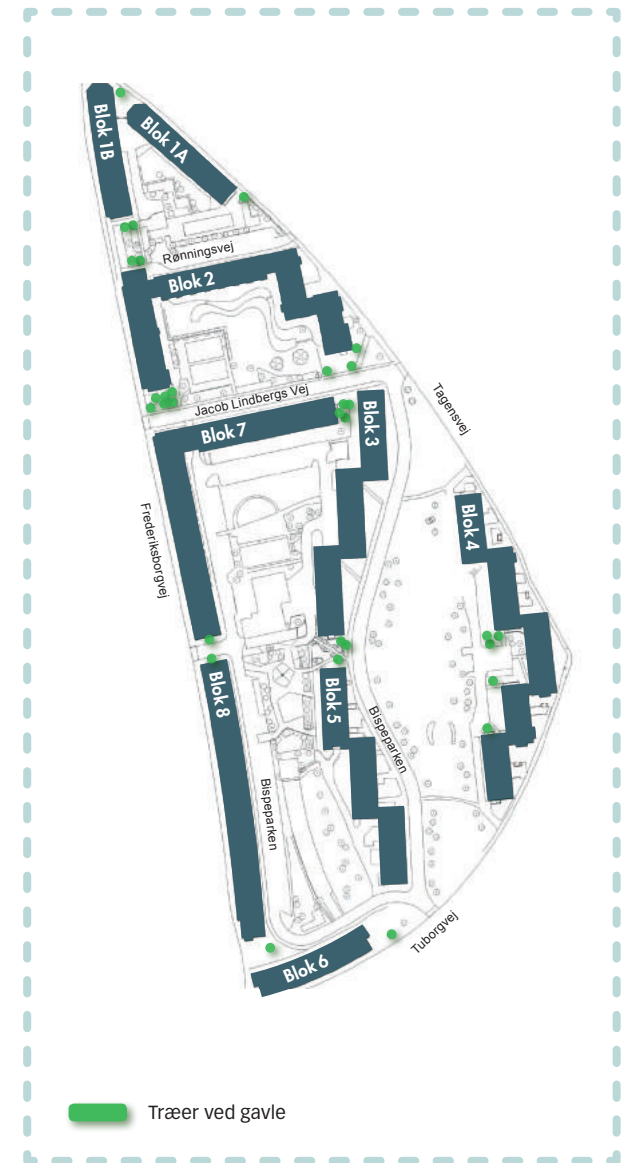
Træer ved gavle

Træerne ved gavlene forstærker oplevelsen af park.

Flere steder i Bispeparken er der plantet træer ved husgavlene. Træerne er med til at trænge bygningerne i baggrunden og skabe oplevelsen af park. Gavltræerne flytter fokus fra bygningerne til udearealer-

ne. Gavltræerne er medvirkende til, at bebyggelsen opfattes som en park med bygningerne i landskabet. Uden gavltræerne vil bygningerne dominere og parkpræget forsvinde.

Enkelte steder er der plantet relativt små træer. Disse bør med tiden udskiftes med nogle større træer, som bedre kan matche bygningerne.

Bærende grønne strukturer Markante beplantninger

Markante beplantninger

Beplantninger giver rum og retning. Beplantninger giver oplevelser med blomster, form, farve og dufte.

Beplantningerne er uderummenes vægge. Vægge man kan sætte sig op af og som skaber læ. Plantninger skaber rammer om leg, ophold og andre aktiviteter. De opdeler det store rum mellem husene i mindre rum. Udearealer med rum og vægge indbyder til ophold og aktivitet.

Det øger oplevelsen, når man ikke kan overskue hele

arealet fra et punkt. Beplantninger gør, at uderummet opleves fra flere vinkler, efterhånden som man bevæger sig gennem området. Man ser noget nyt rundt om det næste hjørne. Varierede beplantninger giver mange oplevelser i form af blomstring, farver, former og dufte.

I Bispeparken er der flere markante grønne beplantningsstrukturer.

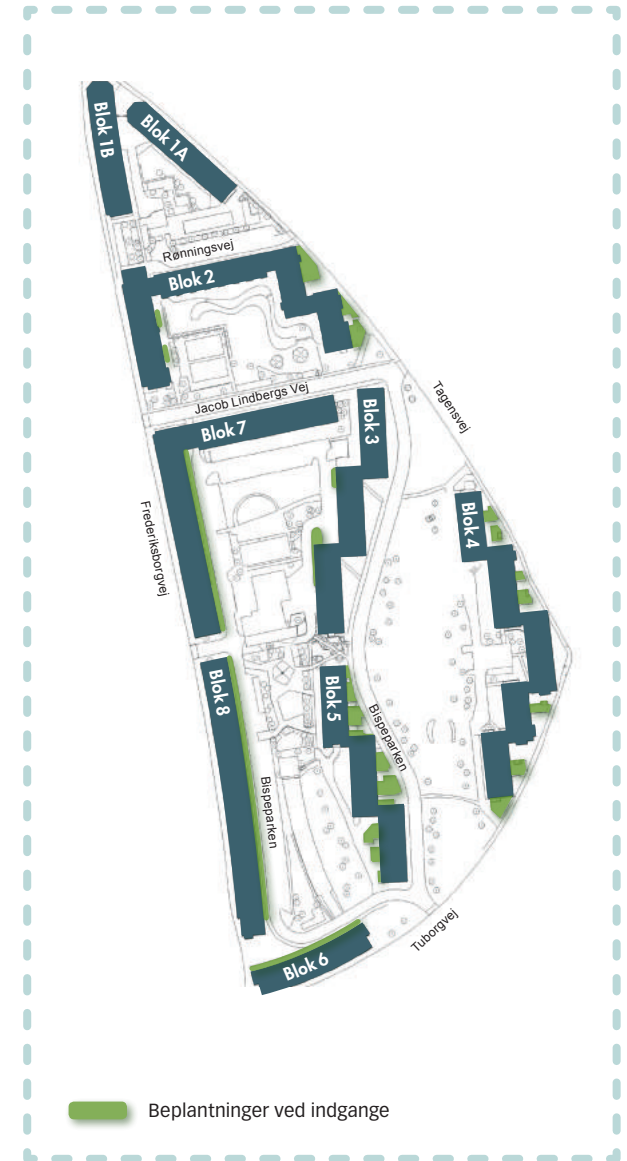
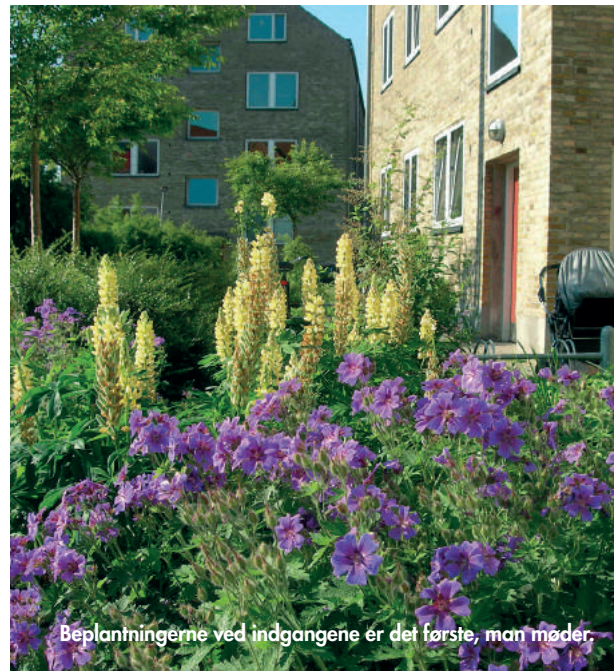
De beplantninger, der danner ramme og afgrænsning om forskellige aktiviteter, leg og ophold, er behandlet i afsnittet om 'Træer, der danner ramme'. Begrundelsen er, at træerne har særlig betydning for de afgrænsende beplantninger i Bispeparken.

Markante beplantninger i Bispeparken

- Beplantning der danner ramme - se afsnit om træer der danner ramme
- Beplantning ved indgange
- Beplantning langs havefacader

Bærende grønne strukturer Markante beplantninger

Beplantninger ved indgange

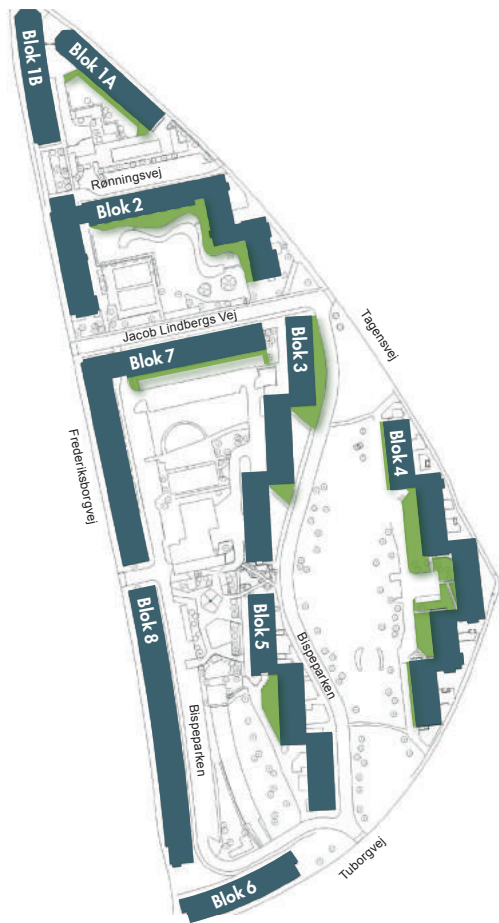
Beplantningerne ved indgange - ved opgangsdøre - er det første beboerne og deres gæster møder. De flotte beplantninger giver et godt førstehåndsindtryk, og man føler sig velkommen.

I Bispeparken er der en varieret og smuk beplantning ved indgangene. Indgangsarealerne er vigtige både for beboerne og gæster, da det er det første man møder.

Beplantningerne består af en blanding af små træer, blomstrende buske og stauder. Der er blomster over en lang periode, og i efteråret står flere af beplantningerne med smukke efterårsfarver. Beplantningerne er forskellige fra blok til blok. Det giver variation, oplevelse og identitet.

Beplantningerne er flere steder med til at sløre synet af de praktiske installationer som postkasser og cykelparkering.

Bærende grønne strukturer Markante beplantninger

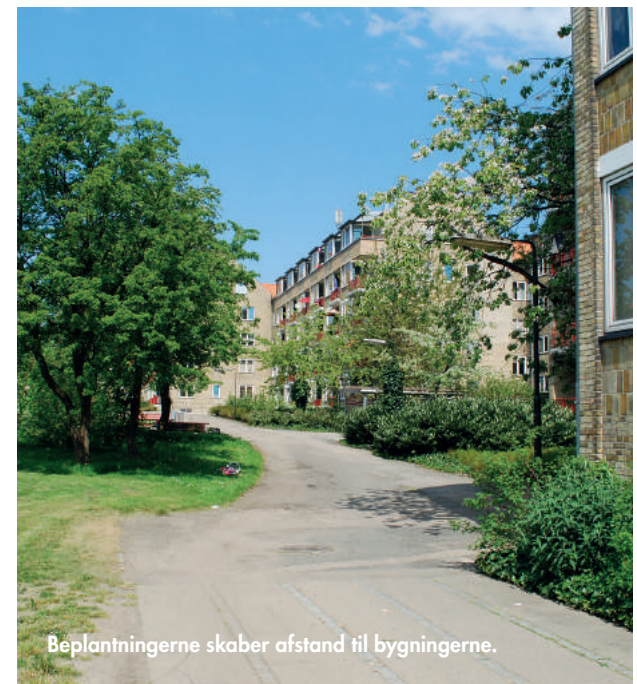
Beplantninger langs havefacader

Beplantningerne langs havefacader danner en vigtig overgang mellem bygning og udeareal. De danner ramme om udearealet og giver beboerne oplevelser i kraft af deres blomstring, form og farver.

Beplantninger langs havefacader danner en vigtig overgang mellem bygninger og udearealer. De skaber afstand til bygningerne og danner en kantzone med varierede oplevelser.

Det gælder både, hvor beplantningen danner overgang mellem bygninger og opholdsarealer, og hvor de danner overgang til vej og brandvej.

I Bispeparken er der anvendt mange forskellige buske. Der er stor variation, og beplantningerne er nøje tilpasset de forskellige steder. Der er blomster over en lang periode, stedsegrønne planter og planter med fine efterårsfarver. Flere steder er buskbeplantningerne suppleret med stauder, hvilket strækker blomstringsperioden yderligere. Der er mange forskellige oplevelser over hele året.

Beplantningerne skaber afstand til bygningerne.

Bærende grønne strukturer Åbne flader

Åbne flader

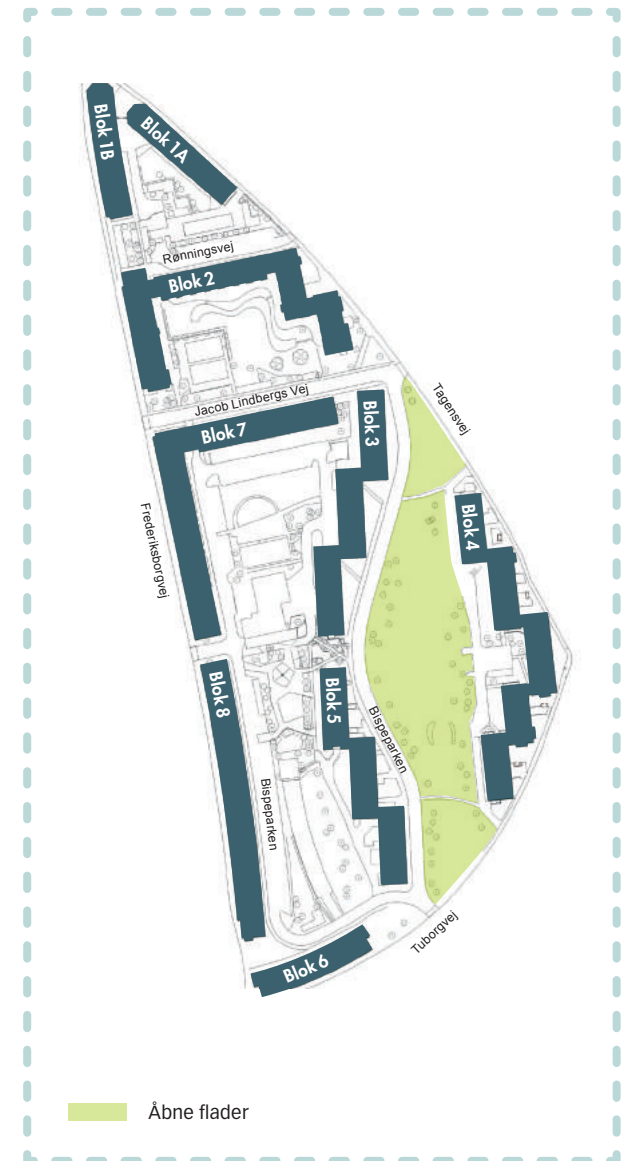
Den åbne græsflade i kilen skaber et roligt sammenhængende rum og giver oplevelse af lys og luft.

Et af parkbebyggelsens særlige kendetegn er lys og luft, og mange af datidens parkbebyggelser er derfor anlagt med store åbne græsflader, græsplæner.

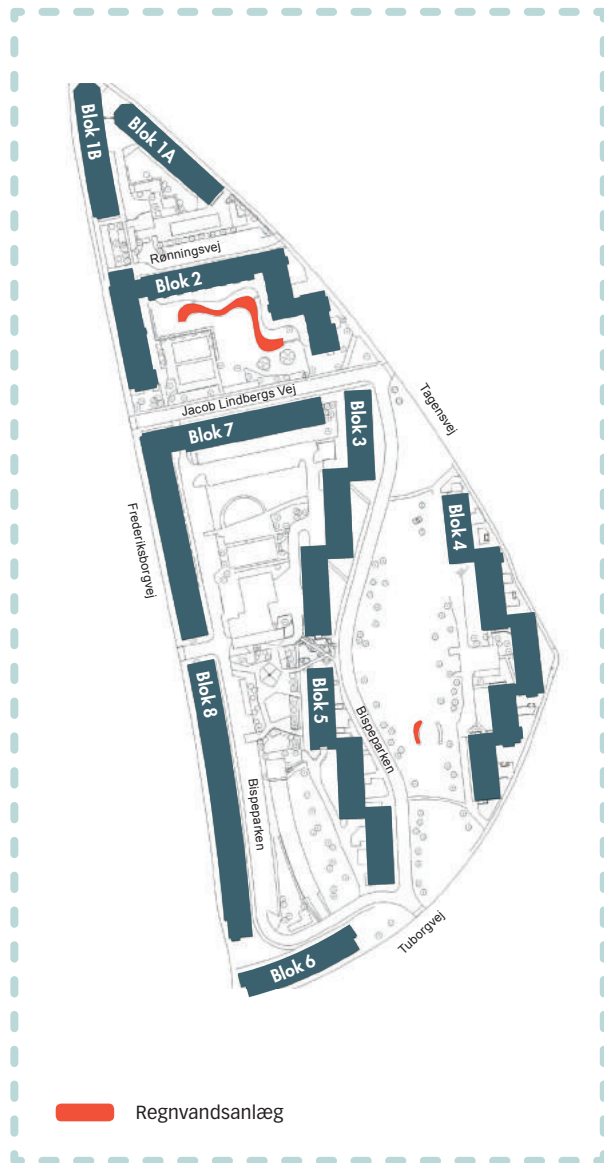
I Bispeparken er disponeringen af udearealerne styret

af byplanens krav om at kunne se Grundtvigskirken fra alle fire verdenshjørner. Den åbne flade er koncentreret midt i bebyggelsen mellem blok 3, 4 og 5. Der er stor kontrast mellem udsigtsarealet og de øvrige udearealer i bebyggelsen.

Den åbne flade i Bispeparken er en del af det samlede udsigtsareal fra Tagensbo Skole til Grundtvigskirken, og man fornemmer de store vidder, når man opholder sig i kilen - der er en fantastisk udsigt op mod kirken.

Bærende grønne strukturer Regnvandsanlæg

Regnvandsanlægget

Regnbedene bidrager med blomster på 'engen' og vand på den åbne flade i Kilen.

I 2013 blev der etableret et regnvandsanlæg i Bispeparken også kaldet et LAR-anlæg. Regnvand fra nogle af tagene blev ledt til terræn og nedsives i såkaldte regnbede. Noget af regnvandet opsamles i tanke og bruges i vaskeriet.

På engen mellem blok 2 og Jacob Lindbergs Vej dan-

ner regnbedene et bølget forløb - en 'regnvandsslange'. Den nye beplantning med en blanding af stauder og buske giver flere muligheder for at stille borde og bænke på plænen og dermed flere opholdspladser. Beplantningen giver et væld af blomster først på sommeren og tilfører området en ekstra oplevelse.

Regnbedet i Kilen står med et lille vandspejl i perioder efter regn. Langs kanten er der plantet rød hestehov eller skræppe, som den tidligere blev kaldt.

Bispeparken
Anbefalinger

Opretningsforslag

Forslag der kan være med til at sikre de eksisterende kvaliteter og genskabe oprindelige kvaliteter

- I samarbejde med Københavns Kommune bør træerne langs udsigtsarealet, kilen, reetableres for at fremhæve kigget op til Grundtvigskirken. Arbejdet er påbegyndt i år.
- Sikre en ny generation af birketræer i lunden. Birketræer bliver kun ca. 100 år gamle.
- Plante flere træer på vestsiden af lunden, hvor det er muligt, for at få mere rumlighed omkring vej- og parkeringsarealet.
- Renovere rammebeplantningen mellem 'engen' og Jacob Lindbergs Vej. Mange af træerne er gået ud. Erstatte og indplante flere træer i beplantningen.
- For at optimere effekten af træer ved indgange til bebyggelsen kunne enkelte af de mindre træer udskiftes med større træer.
- For at optimere effekten af træer ved gavle kunne enkelte mindre træer udskiftes med større træer.

Udviklingsmuligheder

Forslag der kan styrke og forbedre udearealerne både oplevelses- og brugsmæssigt

- Aktivere området foran vaskeriet. Skabe bedre mulighed for ophold i forbindelse med brug af vaskeriet.
- Etablere bedre opholds- og legemuligheder på det trekantede areal ud for blok 8.
- Forbedre opholdspladserne på havesiden af blok 5 oppe på 'garagetaget'. Der kunne f.eks. etableres grillpladser.
- Etablere fælledgræs under birketræerne i lunden.
- Etablere bedre opholds- og legemuligheder på havesiden af blok 4. Måske etablere gennemgang i bygningen.
- Eventuelt etablere gennemgang ved blok 2 for at skabe bedre forbindelse til udearealerne.
- Arbejde for at Frederiksborgvej bliver en grøn gade jf. Strategiplan Bispebjerg Byens grønne bakke 2015.

Driftsanbefalinger

Forslag der kan være med til at målrette plejen, give en ensartet pleje over tid og sikre, at alle aktører arbejder i samme retning

- Være særlig opmærksom på de bærende grønne strukturer i den daglige drift, så de får den bedste pleje og dermed lang levetid.
- Få en dialog med fsb's landskabsarkitekter i forbindelse med driftsopgaver, der påvirker de bærende grønne strukturer. Herunder specielt i forbindelse med håndtering af træer.
- Overveje ekstra bistand fra fsb's landskabsarkitekter i form af tilkøb. Se gældende ydelseskatalog på fsb.dk. Tilkøb giver mulighed for at få specifikke råd og vejledninger samt drøfte forslag og muligheder for afdelingens udearealer.
- Opdatere plejeplanen når der sker ændringer i udearealerne.

Anbefalinger ved renoverings- og fornyelsesarbejder

Når der skal ske nyt i afdelingen, er det en god ide først at orientere sig i den grønne strukturplan

Det gælder f.eks.:

- Ved drifts-, anlægs- og byggearbejder der påvirker eller udføres i nærheden af de bærende grønne strukturer.
- Ved større anlægsarbejder.
- Når I skal afprøve nye ideer.
- Ved arbejder og ændringer der kræver myndighedskontakt.

Rådhuspladsen 59
1550 København V
tel 3376 8000
fsb.dk